

**פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית (9/2019)
שהתקיימה בתאריך 20.6.2019 במשרדי בנק ישראל בתל אביב**

נוכחים מקרב חברי המועצה: יהושע שמר, יו"ר המועצה המינהלית

אנדרו אביר

סגי איתן

אמיר ירון, נגיד הבנק

נעים נג'אר

נוכחים מקרב עובדי הבנק:

אדי אזולאי, ראש מטה הנגיד

יוני אתר, יועץ למנכ"ל

חזי כאלו, מנכ"ל הבנק

אילן סוציאנו, עוזר למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

שי רוזנשטוק, המבקר הפנימי

אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

טידה שמיר, היועצת המשפטית (למעט נושאים 1, 2, 4 ו-8)

נוכחים נוספים בנושאים 2 עד 6 של סדר היום:

נאוה אוסטרוב, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

נוכחים נוספים בנושא 8 של סדר היום:

יעל ואקנין, מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה

רחל צימלס, היחידה לתכנון וכלכלה

נוכחים נוספים בנושא 9 של סדר היום:

יוסי פרור, מנהל אגף משאבי אנוש, החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

נוכחים נוספים בנושא 11 של סדר היום:

ליאור גסנר, מנהל היחידה לניהול סיכונים (טלפונית)

פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

סדר היום:

1. עדכוני הנגיד והמנכ"ל
2. דוח ביקורת בנושא חטיבת הפיקוח על הבנקים - פעילות האסדרה – יציבות
3. דוח ביקורת בנושא תשלומים לספקים
4. דוח ביקורת בנושא רכש ותשלומים לספקים, בדיקה מיוחדת
5. דוח ביקורת בנושא מסלוקת השיקים
6. דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח הביקורת בנושא ניטור בקרה ודיווחים בחטיבת טכנולוגיות המידע
7. סקירה בנושא תקציב בנק ישראל
8. בקשה להעברת תקציב
9. תנאי שכר
10. ניהול הנהלים בבנק
11. הצגת הקוד האתי של הבנק

נושא 1 בסדר היום: עדכוני הנגיד והמנכ"ל

עדכוני הנגיד

תוכנית עבודה ותקציב

נגיד הבנק דיווח כי ההיערכות לתכנון תוכנית עבודה אסטרטגית לשנים הקרובות תופסת תאוצה, ובבנק הוקמו כמה צוותי עבודה שכל אחד מהם יטפל בהיבט מסוים של הפעילות בבנק במסגרת התוכנית האסטרטגית.

חבר מועצה הציע שהבנק יסתייע ביעוץ חיצוני מתאים, אשר יאסוף את המידע הרלוונטי וירכז את תהליך התכנון האסטרטגי.

עדכוני המנכ"ל

המערכת לשיתוף בנתוני אשראי

המנכ"ל דיווח כי חלפו כחודשיים מאז עלייתה לאוויר של המערכת והיא פועלת ללא תקלות משמעותיות. שיתוף הפעולה עם הספק שסייע לבנק להקים את המערכת הוא טוב, ולכל בעיה שמתעוררת מסופק מענה מהיר. המנכ"ל הוסיף שרמת השימושיות במערכת תתייצב באוגוסט-ספטמבר, לאחר שכל הבנקים יחלו להשתמש בה. הוא הסביר שיש כמה בנקים שדחו את התחלת השימוש במערכת, כדי שיוכלו להיערך באופן מיטבי. הוא הבהיר כי גם הבנקים הללו החלו להזרים מידע למערכת במועד שנקבע לכל המערכת הבנקאית, אבל הם עדיין לא משתמשים במידע הקיים במערכת. המנכ"ל דיווח כי שתי לשכות אשראי פועלות ברמת מוכנות גבוהה, והוסיף כי ישנם 35 מקורות המזרימים מידע למערכת, מהם כ-20 הם גופים חוץ-בנקאיים מענפים שונים: ביטוח, ליסינג, חברות כרטיסי אשראי, חברות מימון וכיו"ב. המנכ"ל הוסיף כי שלב א' של מודול הניטור הסתיים והשימוש במודול נעשה באופן מבוקר. בחודש ספטמבר צפוי להסתיים שלב ב'. המנכ"ל דיווח כי הקמת המאגר המותמם הסתיימה. מאגר זה ישרת את לשכות האשראי בבניית המודלים שלהם לדירוג אשראי, ואת בנק ישראל לצורכי מחקר. גם המערך לשירות הלקוחות של המערכת פועל, ומספר הפניות אליו הוא גדול. מרבית הפניות הן מלקוחות שטוענים כי המידע עליהם אינו מדויק. המנכ"ל ציין כי החוק מחייב להשיב לפונה בתוך 21 יום ונעשה מאמץ רב כדי לעמוד בהוראה זו. המנכ"ל דיווח כי כל התשלומים לספק שסייע לבנק להקים את המערכת, המסתכמים לכדי 182 מיליוני ש"ח, שולמו, וכי סך ההוצאות להקמת המערכת, כולל תקורות, תשלומים ליועצים וכיו"ב, מסתכמים לכ-280 מיליוני ש"ח. סכום זה לא כולל את עלות עובדי הבנק שהיו מעורבים בהקמה.¹ המנכ"ל אמר שכנגד עלויות אלה צריך להביא בחשבון את ההכנסות שהבנק יפיק מהמערכת עבור המידע שיסופק לנותני אשראי וללשכות האשראי.

חבר מועצה הזכיר שהמערכת נועדה להגביר את התחרות בשוק האשראי.

פרויקט הבינוי

המנכ"ל אמר שלוח הזמנים שנקבע ביחד עם הקבלן עד לסיום בניית המרכז לטכנולוגיה וחירום – עד סוף 2019, כולל אישור אכלוס (טופס 4) – הוא מאתגר מאוד. זאת ועוד, גם בקרב עובדים של הקבלן שוררת הערכה כי את אישור האכלוס אפשר יהיה לקבל רק בסוף פברואר 2020, ואילו היועצים של הבנק בפרויקט סבורים כי הבנייה תסתיים כ-4

¹ הוחלט לא לפרסם – נושא שפרסומו יכול לפגוע במו"מ.

עד 6 חודשים אחרי המועד שבו נוקב הקבלן. המנכ"ל אמר כי לסיום הפרויקט לאחר סוף השנה יש משמעויות כספיות כבדות, למשל בגין הארכת ההסכם לשכירת המשרדים בדיוור החלופי, ובגין דחיית פרויקטים נלווים במרכז הטכנולוגיה והחירום. לדוגמה, הפרויקט להקמת Data Center והעתקת ה-Data Center ממקומו הנוכחי.^{2*} המנכ"ל ציין כי ההסכם עם הקבלן, לעניין אבני הדרך לתשלום, תוקן בסיוע המחלקה המשפטית ועל דעתה. הוא הזכיר כי הנושא הוצג למועצה.

3*

המנכ"ל ציין כי לאחרונה, לאחר שהתגלו עבירות בטיחות בפרויקט, הוחלט לדרוש מהקבלן להקים מחיצות גבוהות מסביב לדפנות המבנה כי למנוע נפילה של חפצים או חו"ח של פועלים. המנכ"ל הדגיש כי הבנק אינו מתפשר על הקפדה על כללי הבטיחות, ובמספר מקרים הוא הורה לקבלן לעצור את העבודות עד לתיקון הליקויים.

פטור ממכרז

המנכ"ל הזכיר שהמועצה ביקשה ממנו לבחון אילו התקשרויות בפטור ממכרז מועברות לוועדת המכרזים של הבנק. הוא דיווח כי לפני כשבועיים התקיים דיון אצל הנגיד, שבמהלכו קיבל הנגיד סקירה על אודות התקשרויות שכאלה בבנק. בדיון הוחלט למפות את כל ההתקשרויות בפטור ממכרז שהיו בשנת 2018, ואגף הרכש התבקש להציע מנגנון של בקרה על ההתקשרויות בפטור מטעמים של יעילות וחסכון. למשל, להוסיף עוד גורם בשרשרת האישורים להתקשרות בהיקף העולה על סכום מסוים. לאחר שמנגנון הבקרה יגובש הוא יוצג למועצה.

תכנון אסטרטגי

המנכ"ל ציין כי במסגרת ההיערכות לתכנון היו גם פגישות של הנגיד עם נגידים מבנקים מרכזיים שונים – מצרפת, מקנדה ומשבדיה, כדי ללמוד מניסיונם ולמקד את התהליך. בנוסף הוקמו בבנק 7 צוותי עבודה – שבראש כל אחד מהם עומד מנהל חטיבה / מחלקה – אשר תפקידם הוא לתכנן תוכנית עבודה אסטרטגית בתחומים הבאים: המדיניות המוניטרית בעידן המודרני; המערכת הפיננסית העתידית; טכנולוגיות מתקדמות בעידן הדיגיטלי; עיצוב המשאב האנושי לאתגרי העתיד; היערכות תפעולית; דאטה; מיצוב הבנק ותקשורת. המנכ"ל אמר שבמקביל מתנהל התהליך השנתי של תכנון תוכנית העבודה לשנת 2020. התכנון האסטרטגי והתכנון השנתי הקשור בו, אמורים להתגבש עד ספטמבר 2019. מדובר ביעד מאתגר הואיל ובמקביל לשני התהליכים מתבצעת גם העבודה השוטפת. המנכ"ל ציין שהחטיבות בבנק התבקשו לתכנן תוכנית עבודה לשנת 2020 אשר תתכנס למסגרת תקציב מוגדרת. בשלב הראשון של התכנון האסטרטגי, אשר אמור להסתיים בסוף יולי או בתחילת אוגוסט, אמורים הצוותים לגבש את הנושאים שבתחומם. הצוותים ימשיכו לפעול גם לאחר שהתוכנית האסטרטגית תגובש.

יחסי עבודה

4*

² הוחלט לא לפרסם – נושא שפרסומו יכול לפגוע במו"מ עתידי.

³ הוחלט לא לפרסם – נושא שפרסומו יכול לפגוע במו"מ עתידי.

⁴ הוחלט לא לפרסם – נושא שפרסומו יכול לפגוע במו"מ.

קוד אתי

מנכ"ל הבנק ציין כי הוכנה טיוטה של מסמך הקוד האתי, וכעת מתקיים הליך בוררות אצל נשיא בית הדין הארצי לעבודה (בדימוס), השופט סטיב אדלר לגבי נקודות שבמחלוקת, *⁵.

חבר מועצה שאל מהו מעמדו המשפטי של הקוד והאם הוא מגדיר סנקציות כנגד מי שמפר אותו.

מנכ"ל הבנק השיב שהקוד מפרט את ערכי ההתנהגות המצופה מעובדי הבנק.

*6

חבר המועצה הקודם אמר שלדעתו הקוד האתי צריך להגדיר נורמות וערכים, ולא לכלול הוראות "עשה" ו"אל תעשה".

*7

כוננויות בתחום האחזקה

המנכ"ל העריך כי הוא יוכל לגבש פתרון לסוגיה המורכבת של הכוננויות בבנק עד סוף השנה, ואז יציג אותו למועצה. הוא הוסיף כי נושא זה קשור גם לתחזוקת המרכז לטכנולוגיה וחירום, שלנוכח מורכבותו הוחלט שימונה גורם ייעודי שיהיה אחראי על תחזוקת המבנה.

נושא 2 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא חטיבת הפיקוח על הבנקים - פעילות האסדרה – יציבות

מצורפת תמצית של דוח ביקורת בנושא חטיבת הפיקוח על הבנקים - פעילות האסדרה – יציבות (נספח א')

חבר מועצה המשימש כיו"ר הוועדה לענייני ביקורת אמר שהדוח סקר את הטיפול בפרסום הוראות ניהול בנקאי תקין (נב"ת). הביקורת העלתה ליקוי משמעותי: חלק מההוראות, אשר כפי שהסבירה היועצת המשפטית יש להן מעמד דומה לזה של חקיקת משנה, אומנם פורסמו באתר האינטרנט של הבנק, אבל לא ברשומות כנדרש. הביקורת גם מצאה שממשק העבודה בין הפיקוח על הבנקים לבין המחלקה המשפטית, אינו מוסדר כהלכה. ולכן הוראות לא נבחנו על ידי ייעוץ משפטי לפני שפורסמו, למרות שיש בהן גם היבטים משפטיים.

חבר מועצה אחר המשימש כחבר בוועדה לענייני ביקורת העיר שחלק ניכר מהליקויים קדמו לתקופת הכהונה של המפקחת הנוכחית. בתשובה לשאלת חבר מועצה אחר הוא ציין שבפיקוח על הבנקים יש אמנם עורכי דין, אבל כל מסמך שמתפרסם אשר יש לו היבטים משפטיים, צריך להיבחן על ידי המחלקה המשפטית. חבר המועצה הוסיף כי סוכם עם המפקחת על הבנקים ועם היועצת המשפטית שהוראות נב"ת יימסרו לבחינת המחלקה המשפטית כבר בשלב מוקדם של גיבושן.

חבר מועצה שאל אם יש צורך בפונקציה של ייעוץ משפטי בפיקוח על הבנקים, והנגיד השיב בשלילה.

⁵ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור להליך שטרם הסתיים.

⁶ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור להליך שטרם הסתיים.

⁷ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור להליך שטרם הסתיים.

חבר המועצה הקודם אמר כי הוא ציין בפני המפקחת על הבנקים שהמועצה קיבלה דיווח על כך שישנן המלצות ביקורת הנוגעות לפיקוח על הבנקים, אשר המועד ליישומן מתעכב מאוד – חלקן אפילו ב-4 שנים ומעלה. חבר המועצה הוסיף שהמפקחת ציינה בפני הוועדה כי לא הייתה מודעת לעיכובים הללו, ולקחה זאת לתשומת ליבה.

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת ציין כי את ממשק העבודה שבין הפיקוח על הבנקים לבין המחלקה המשפטית צריך לעגן בנוהל מעודכן. הוא הוסיף כי התברר שישנם עוד מקומות בבנק שעבודתם נפגמת בשל היעדר נוהלי עבודה מעודכנים.

המבקר הפנימי ציין כי במחלקה המשפטית יש, ככל הנראה, מחסור בכוח אדם, ולכן היא מתקשה לעיתים לספק מענה מהיר. להערכתו, גם אם היה נוהל עבודה מעודכן המסדיר את ממשק העבודה שבין הפיקוח על הבנקים לבין המחלקה המשפטית, לא היה כנראה די בכך.

חבר מועצה אמר שמשום כך הוא מציע לבחון צורך בפונקציה של ייעוץ משפטי בפיקוח על הבנקים.

חבר מועצה אחר אמר שהיועצת המשפטית התקשתה לעיתים לספק ייעוץ משפטי בנוגע להוראות נב"ת, מפני שאלה הועברו לעיונה רק בשלבים מאוחרים של גיבושן.

נגיד הבנק ציין כי בדיון שהתקיים אצלו נקבע שהיועצת המשפטית תשולב בתהליך הכתיבה והפרסום של ההוראות פעמיים: לפני שטיוטת ההוראה מועברת להתייחסות גורמים חיצוניים, ולאחר שהיא חוזרת עם השינויים שהם מבקשים לערוך בה. רק לאחר שהיועצת המשפטית תאשר את ההוראה המפקחת על הבנקים והנגיד יחתמו עליה. הנגיד הוסיף שאומנם במחלקה המשפטית יש כוח אדם איכותי מאוד, אך היא מתקשה לגייס עורכי דין בעלי ניסיון לשורותיה בגלל גובה השכר שהבנק ראשי לשלם להם.

המבקר הפנימי אמר שאפשר לשקול להסתייע במיקור חוץ לצורך ייעוץ משפטי בנוגע להוראות נב"ת.

חבר מועצה הציע שאם יהיה צורך המועצה תסייע לבנק לפעול אצל הממונה על השכר במשרד האוצר כדי לשפר את שכרם של עורכי הדין במחלקה המשפטית. הוא אמר שלעבודה בגוף בעל מוניטין כבנק ישראל יש ערך שהוא מעבר לשיקולי שכר, ולכן לדעתו הרבה מועמדים ראויים יגישו מועמדות למכרז לגיוס עורכי דין למחלקה המשפטית גם בתנאים הקיימים.

חבר מועצה אמר שאם היועצת המשפטית תידרש לאשר הוראות נב"ת לפני שהמפקחת על הבנקים והנגיד חותמים עליה, פרסום ההוראה עשוי להתעכב. ולכן צריך לפעמים לאפשר למפקחת על הבנקים ליטול על עצמה אחריות לפרסום הוראה אשר קיימים לגביה חילוקי דעות בינה לבין היועצת המשפטית. הוא גם טען ששימוש במיקור חוץ לעניין הוראות נב"ת, יאריך את משך הייעוץ המשפטי.

חבר המועצה הקודם אמר שהיועצת המשפטית אינה מחווה דעה באשר להיבטים מקצועיים-עסקיים של הוראה, אלא בודקת ומוודאת שההוראה עולה בקנה אחד עם החוק.

החלטות:

המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא חטיבת הפיקוח על הבנקים - פעילות האסדרה – יציבות.

נושא 3 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא תשלומים לספקים
נושא 4 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא רכש ותשלומים לספקים, בדיקה מיוחדת

מצורפת תמצית של דוח ביקורת בנושא תשלומים לספקים (נספח ב')

מצורפת תמצית של דוח ביקורת בנושא רכש ותשלומים לספקים, בדיקה מיוחדת (נספח ג')

חבר מועצה המשמש כיו"ר הוועדה לענייני ביקורת אמר שהממצא העיקרי בדוח הביקורת בנושא רכש ותשלומים לספקים משנת 2016 נגע לנוהל מורשי חתימה הקיים בבנק משנת 1998, שכמובן אינו מביא בחשבון את השינויים שחלו מאז. חבר המועצה אמר שהיועצת המשפטית טענה שהגרסה החדשה של הנוהל, שהועברה להערותיה זה מכבר, צריכה להיכתב מחדש. חבר המועצה הוסיף שלדעת המבקר הפנימי המועצה צריכה לאשר את נוהל מורשי החתימה בבנק.

המבקר הפנימי הבהיר כי בגופים עסקיים נהוג בדרך כלל שהדירקטוריון מאשר את נוהל מורשי החתימה. לדבריו, הרשימה הרלוונטית כיום של מורשי החתימה בבנק אינה תואמת את הנוהל הישן. זאת לנוכח השינויים הארגוניים שחלו בבנק מאז שהנוהל נכתב.

חבר המועצה הקודם אמר שבבנק גם לא מקפידים למלא אחר הוראות הנוהל הישן, לעניין החתימות. הוא ציין כי המבוקרים התנגדו לחלק מהמלצות הביקורת הפנימית שהופיעו בדוח. למשל באשר לצורך בשתי חתימות בעת ביצוע התשלום. זאת מפני שלטענת החשבות מדובר בפעולה טכנית במהותה, בעוד שהתהליך לאישור התשלום, המקדים אותה, כרוך באישורים של מספר גורמים. לעומתם, הביקורת סבורה ששני גורמים צריכים לאשר את פעולת ביצוע התשלום, וכאשר מדובר בסכומים גבוהים אחד מהם צריך להיות מנהל בכיר.

חבר מועצה אחר אמר שהנושא של רכש ותשלומים הוא רגיש מאוד וצריך להתייחס אליו בזהירות רבה. לדבריו, לנוכח השינויים הטכנולוגיים שחלו ב-20 השנים האחרונות והסיכונים המלווים אותם, אסור להסתמך על נוהל שנכתב לפני 20 שנה. הוא הציע להפריד בין אישור הרשימה המעודכנת של מורשי החתימה וסמכויותיהם, לבין אישור הנוהל, שהוא לדעתו דחוף פחות. הוא ביקש להביא את רשימת מורשי החתימה לאישור המועצה.

חבר מועצה שלישי אמר שהיועצת המשפטית סבורה שאפשר להשתמש בתקשי"ר כבסיס לכתיבת נוהל מורשי חתימה חדש בבנק, עם השינויים המתבקשים. חבר המועצה אמר שגם לדעתו צריך להפריד בין אישור רשימת מורשי החתימה בבנק לבין אישור הנוהל.

חבר מועצה רביעי אמר שלדעתו צריך להבחין בין השאלה אם הנוהל המעודכן שהועבר להתייחסות המחלקה המשפטית כתוב באופן המקשה על המשתמש, לבין שאלה מהותית יותר: האם תהליכי העבודה המתוארים בו הם שגויים.

המבקר הפנימי אמר שבנוהל מורשי החתימה הישן, משנת 1998, נכתב שעל הוראת תשלום למס"ב יחתמו שני מורשי חתימה, אך בפועל חותם רק גורם אחד, עובד יחידת גזברות ומיסים. לדעתו נדרשות שתי חתימות שאחת מהן היא של גורם בכיר, שנקבע בהתאם לסכום התשלום, הנוטל על עצמו את האחריות. המבקר הוסיף שבעניין זה המבוקרים חולקים על דעתו.

מנכ"ל הבנק אמר שהוועדה לענייני ביקורת הציעה להביא את הסוגיה להכרעת רואה החשבון המבקר.

חבר מועצה אמר שבעניין זה הוא מסכים עם המבקר הפנימי הואיל והחתימה השנייה משמשת כאמצעי בקרה והיא גם משמשת להפרדת סמכויות.

חבר מועצה אחר אמר שבנושאים הקשורים לכספי ציבור בנק ישראל צריך לשמש דוגמא ומופת, ולכן עליו לנקוט בזהירות מרבית.

חבר מועצה שלישי אמר שאם אי אפשר להתערב בשלב התשלום ולשנות נתונים הקשורים בו, אזי אפשר להסתפק בחתימה אחת.

המבקר הפנימי אמר שיש מקרים שבהם אפשר להתערב בשלב התשלום. אלה הם המקרים של תשלום חשבוניות פיננסיות שכל תהליך אישורן ותשלומן יכול שיתבצע רק בגזברות, ולכן הוא יכול להוות מעין מסלול עוקף.

חבר המועצה הקודם אמר שצריך לבחור בין ביטול המסלול של חשבוניות פיננסיות, לבין הוספת גורם המאשר בחתימתו את התשלום בסוף המסלול.

המבקר הפנימי אמר שגם הצעה זו אינה מקובלת על המבוקרים. הוא הוסיף כי כבר נועד עם רואה החשבון המבקר והסביר לו בפרוטרוט את הסוגיות שעליו לבחון. לדבריו, נאמר לו כי ייתכן שהבחינה תסתיים עד סוף חודש יולי.

חבר מועצה הציע שנוהל מורשי החתימה המעודכן יובא לאישור המועצה בחודש נובמבר.

חבר מועצה ביקש שמסקנות הבדיקה של רואה החשבון המבקר יוצגו למועצה בחודש יולי.

חבר מועצה המשמש כיו"ר הוועדה לענייני ביקורת התייחס לדוח הביקורת מפברואר 2019. דוח הביקורת מציין, בין השאר, את סוגיית תהליך ההקמה והתשלום של חשבוניות פיננסיות, שהוא קצר יותר מתהליך הטיפול בחשבוניות לוגיסטיות שהן אלה המשולמות בדרך כלל לספקים חיצוניים. חבר המועצה הסביר שהחשבוניות הפיננסיות נועדו על פי רוב לתשלום לרשויות שונות, והביקורת מצאה כי הבקורות על התשלום אינן טובות מספיק וכי החשבוניות הפיננסיות מאפשרות לעקוף את התהליך הארוך של אישור חשבוניות ותשלומים. דוח הביקורת גם מציין כי נמצאו מקרים בודדים של תשלום כפול לספק. אומנם הסכומים לא היו גבוהים אבל העובדה שחלקם התגלה רק על ידי הביקורת יש בה כדי להצביע על היעדר בקרה נאותה. כמו כן מצאה הביקורת שהיו חשבוניות שנקלטו עם תאריכים שגויים.

המבקר הפנימי אמר שלמעט המלצה אחת, שגם היא נוגעת לעניין בקרה כפולה על התשלום הסופי ואישור התשלום גם על ידי גורם בכיר, כל ההמלצות בדוח הביקורת מקובלות על המבוקרים. יתר על כן, חלק מההמלצות גם אם הן קשות מאוד ליישום אף על פי כן הן מקובלות.

בתשובה לשאלת חבר מועצה אמר המבקר כי להמלצות שונות נקבעו מועדים שונים ליישומן. חבר המועצה ביקש שהמועצה תקבל דיווח על סטטוס יישום ההמלצות בחודש דצמבר.

החלטות:

1. המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא תשלומים לספקים בכפוף לבחינת הנושאים הנמצאים במחלוקת.
2. המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא רכש ותשלומים לספקים, בדיקה מיוחדת.
3. המועצה מבקשת לקיים דיון בבדיקת רואה החשבון המבקר, בחודש יולי 2019.

4. המועצה מבקשת להביא את טבלת מורשי החתימה והרשאותיהם לאישור המועצה המינהלית.
5. המועצה מבקשת להקדים את הל"ז לדיון בוועדת הביקורת לחודש נובמבר 2019.
6. המועצה מבקשת מהמבקר הפנימי לדווח למועצה על יישום ההמלצות הכלולות בדוח ביקורת בנושא תשלומים לספקים (לו"ז: דצמבר 2019).

נושא 5 בסדר היום: דוח ביקורת בנושא מסלקת השיקים

מצורפת תמצית של דוח ביקורת בנושא מסלקת השיקים (נספח ד')

חבר מועצה המשמש כיו"ר הוועדה לענייני ביקורת אמר שבדוח לא היו ממצאים מהותיים. אי לכך, גם הוועדה לא קיבלה החלטות הנוגעות לדוח הביקורת. עם זאת, בדיון שהתקיים בוועדה צוין שהפרויקט ליישום סליקה אלקטרונית של שוברים לגבייה טרם הסתיים.

נושא 6 בסדר היום: דוח ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות מדוח הביקורת בנושא ניטור בקרה ודיווחים בחטיבת טכנולוגיות המידע

חבר מועצה המשמש כיו"ר הוועדה לענייני ביקורת אמר שדוח הביקורת המקורי הוא מ-2016, והוא נדון במועצה באותה שנה. הוא הוסיף כי הוועדה קיבלה דיווח שלפיו מרבית ההמלצות שצוינו בדוח הביקורת יושמו, והיתר יישומו בקרוב.

נושא 7 בסדר היום: סקירה בנושא תקציב בנק ישראל

החלטות:

הדיון בנושא נדחה.

נושא 8 בסדר היום: בקשה להעברת תקציב

מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה הסבירה שהבקשה להעברת התקציב נובעת מיישום ההסכם הקיבוצי שנחתם בבנק בחודש ינואר. עלות יישום ההסכם ב-2019 היא כ-33 מיליוני ש"ח. עד אשר נחתם ההסכם והתבררה עלותו במדויק, התקציב ליישום ההסכם נכלל בעתודת המועצה. כעת, יש צורך להעביר את התקציב מהעתודה אל סעיפי התקציב הרלוונטיים, המפורטים בבקשה להעברת התקציב.

מנכ"ל הבנק הזכיר כי ההסכם כלל בין השאר הגדלה של מספר הדרגות שיחולקו לעובדי הבנק, ואלה כבר חולקו בתחילת השנה. כעת צריך לממש פעימה נוספת של ההסכם.

החלטות:

המועצה מאשרת את העברת התקציב בסך 33,047 אלפי ש"ח לתשלומים הנובעים מהסכם השכר שנחתם בינואר 2019. התקציב יועבר מתכנית "עתודת מועצה מנהלית" בתחום הפעולה "עתודה", אל התכנית "עלויות עבודה ישירות" בתחום הפעולה הבאים: "מטה וסיוע", "ביצוע תפקידי הבנק", "נציגות בחו"ל", "ניהול נכסי קרן אזרחי ישראל לרווחי הגז", "שיתוף נתוני אשראי", ואל התכנית "גמלאות" בתחום הפעולה "גמלאות" (12,702 אלפי ש"ח, 18,205 אלפי ש"ח, 11 אלפי ש"ח, 148 אלפי ש"ח, 965 אלפי ש"ח ו-1,016 אלפי ש"ח בהתאמה).

נושא 9 בסדר היום: תנאי שכר

8*

⁸ הוחלט לא לפרסם – התייעצות משפטית לצורך קבלת החלטה.

מנכ"ל הבנק דיווח כי בעקבות הדיון שקיימה המועצה במגבלת 12 שעות העבודה ביום, הוא הוציא מכתב הנחיה למנהלי החטיבות לאסור על עובדים לחרוג מהמגבלה. המכתב מציין גם כי ככל שתהיה חריגה האחריות לכך מוטלת על המנהל ולא על העובד. המנכ"ל ציין כי לאחר שהמכתב נשלח כמעט ולא נרשמו חריגות, והמעטות מטופלות מידית. המנכ"ל הוסיף כי במקרים שבהם נדרשים עובדים, בלית ברירה, לעבוד מעבר ל-12 שעות, למשל עבור פרויקט בעל חשיבות עליונה לבנק, הבנק פונה מראש למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ככל שהדבר מתאפשר, לבקש אישור לחריגה. הוא ציין כי בפיקוח על הבנקים יש עובדים שנדרשים לחרוג מהמגבלה, למשל לצורך דיונים בכנסת אשר נמשכים אל תוך שעות היום המאוחרות. לדבריו, הוא הבהיר למפקחת את הצורך להיערך מראש לקראת מקרים כאלה ולבקש עבורם אישור.

מנהל אגף משאבי אנוש אמר שהנתונים מצביעים על שינוי תרבותי בבנק כתוצאה מההנחיה, והוסיף כי הוא מעריך שככל שתידרש פנייה למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים כדי לקבל אישור חריג, הוא יתקבל. מנהל האגף הציג נתונים המצביעים על הירידה החדה שחלה בחריגת עובדי הבנק ממכסת 12 שעות העבודה היומיות.

החלטות:

1. המועצה מבקשת לקיים דיון נוסף לאחר בחינת אופן התשלום על שעות נוספות במשרדי ממשלה וההסבר לאופן התשלום.
2. המועצה מבקשת לבחון כיצד ניתן להסדיר את אופן התשלום על שעות נוספות.

נושא 10 בסדר היום: ניהול הנהלים בבנק

החלטות:

הדיון בנושא נדחה.

נושא 11 בסדר היום: הצגת הקוד האתי של הבנק

המנכ"ל אמר שלפני מספר שנים נכתבה טיוטה של הקוד האתי, בסיועו של פרופ' אסא כשר, אולם ועד העובדים התנגד לה עד כדי נכונות להכריז על סכסוך עבודה, והנושא ירד זמנית מעל הפרק. במרץ 2018 הסתיימה עבודת עדכון הטיוטה ההיא, על ידי צוות שהוקם בבנק למטרה זו.

חבר מועצה שאל מדוע צריך את אישור הוועד להחלת קוד אתי בבנק.

מנכ"ל הבנק השיב כי שיתוף הוועד בתהליך יכול מחד גיסא לסייע ליישום הקוד בבנק, ומאידך גיסא להפחית התנגדויות בקרב העובדים ופגיעה ביחסי העבודה בבנק. התנגדויות שכאלה עשויות להתבטא במחיר שהנהלת הבנק תידרש לשלם עבור יישום הקוד. בעדכון הטיוטה הסתייע הבנק במרכז לאתיקה שבמכון הישראלי לדמוקרטיה. ועד העובדים התנגד להעמדת עובדים, אשר יפרו איזה כלל או הוראה מאלה המפורטים בקוד האתי, לדין משמעתי. הסכמה לכך נוסחה במכתב המלווה את הקוד.

חברי מועצה אמרו שלא צריך לקשור בין הפרת כללי אתיקה לבין דין משמעתי.

מנהל היחידה לניהול סיכונים ציין כי גם אשר הונהג קוד אתי במדינה הובהר כי הפרתו לא מהווה עילה לדין משמעתי.

חבר מועצה אמר שלדעתו הבהרה שכזו היא מיותרת הואיל וקוד אתי הוא בסופו של דבר מערכת של נורמות התנהגות שעובדים מצופים לנהוג על פיהן.

מנהל היחידה לניהול סיכונים אמר שהקוד האתי שהתגבש בבנק מבוסס על ערכי הבנק, להבדיל מקוד המבוסס על חובת ציות (compliance) לכללים. הקוד אינו מנוסח כהוראות "אל תעשה" אלא מציג ערכים. משמע הוא מנוסח במונחים חיוביים ולא שליליים.^{9*}

חבר מועצה אמר שלדעתו המועצה צריכה לאשר קוד אתי אשר בו מנוסחים כללי אתיקה במתכונת רחבה ככל שאפשר.

חבר מועצה אחר אמר שהחלת קוד אתי כשלעצמו הוא הדבר החשוב ביותר, בהיבט של התרבות הארגונית, בבנק ישראל. ולכן הקוד האתי צריך להיות מנוסח במתכונת רחבה ככל האפשר. לאחר שהוא יוטמע בבנק אפשר יהיה לדון עם העובדים, למשל במסגרת סדנאות, על המשמעויות האופרטיביות של הקוד האתי במצבים שונים,^{10*}.

החלטות:

11*

⁹ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור להליך שטרם הסתיים.

¹⁰ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור להליך שטרם הסתיים.

¹¹ הוחלט לא לפרסם – נושא הקשור להליך שטרם הסתיים.

דוח ביקורת בנושא "חטיבת הפיקוח על הבנקים - פעילות האסדרה – יציבות" – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

אגף מדיניות והסדרה פועל לשמירה על יציבות המערכת הבנקאית וכולל שלוש יחידות מרכזיות: יחידת מידע ודיווח, היחידה הכלכלית ויחידת ההסדרה. יחידת ההסדרה פועלת להסדרת הניהול הזהיר והיציבות של המערכת הבנקאית, באמצעות גיבוש ועדכון של הוראות הניהול הבנקאי התקין (למעט בנושאי בנק-לקוח מובהקים), ובאמצעות מעורבות וקידום הצעות לתיקון חקיקה ראשית וחקיקת משנה. מסגרת האסדרה הכוללת, בנוסף לפרסום של הוראות ניהול בנקאי תקין, כוללת גם פרסום של קבצי שאלות ותשובות, מכתבי המפקח על הבנקים וחוזרי המפקח על הבנקים. מטרת הביקורת הייתה לבחון תהליכי עבודה נבחרים המיושמים ביחידת ההסדרה שבחטיבת הפיקוח על הבנקים.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- נושא ההסדרה של בקרה משפטית בתהליכי גיבוש ההוראות ביחידה.
 - תהליכי הפרסום ברשומות.
- נושאים נוספים בדוח הביקורת התייחסו, בין היתר, לשלבי הפצת הוראות ניהול בנקאי תקין ולתכניות העבודה של היחידה.

דוח ביקורת בנושא תשלומים לספקים – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

בנק ישראל, ככל גוף ציבורי, מבצע הליכי רכש ותשלומים אל מול ספקים ונותני שירותים, בגין טובין ושירותים אותם הוא רוכש. תהליכי התשלום מהווים נדבך בתהליכי רכש, שעורך הבנק. תהליכי התשלום מבוצעים ביחידת גזברות ומיסים. מרביתם נובעים מתהליכים לוגיסטיים, המנוהלים בעיקרם באמצעות אגף הרכש. תשלומים מבוצעים גם בגין תהליכי עבודה נוספים, שמקורם ביחידות ארגוניות אחרות, בהן יחידת שכר ודיווחים וכן יחידת גזברות ומיסים, תשלומים המכונים "תשלומים פיננסיים".

מטרת הביקורת היו לבחון את תהליכי העבודה בתשלומים לספקים וכן את תהליכי הניהול, הפיקוח, המעקב והבקרה אחר תשלומים לספקים.

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- גישת מפתחים/מיישמים לסביבת הייצור.
 - תהליך ביצוע תשלומים.
 - בקרת קלט על תאריך החשבונית.
 - סכומי חשבוניות לוגיסטיות מול סכומי ההזמנות.
 - חשבונית פיננסית.
 - תהליך ביצוע התשלום.
 - ניהול נתוני ספקים.
 - גישה וניטור תיקיות קבצי תשלומים.
- נושא נוסף בדוח הביקורת התייחס להסדרה נהלית של הוראות חוק מוסר תשלומים.

רכש ותשלומים לספקים, בדיקה מיוחדת – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

בנק ישראל, ככל גוף ציבורי, מבצע הליכי רכש ותשלומים אל מול ספקים ונותני שירותים, בגין טובין ושירותים אותם הוא רוכש. תהליכי התשלום מהווים נדבך בתהליכי רכש מורכבים, שעורך הבנק. תהליכי הרכש כוללים, בין השאר, התקשרויות (בין באמצעות מכרז ובין באמצעות תהליכים אחרים), קבלת הטובין/השירותים, קבלת חשבוניות/דרישות התשלום ופרעונן.

מרבית תהליכי הרכש הינם תהליכים לוגיסטיים המנוהלים באמצעות אגף הרכש (בעבר, יחידת הרכש). בנוסף, קיימים תהליכי עבודה נוספים המביאים לפעולה של תשלום, שמקורם ביחידות ארגוניות אחרות, ובהן יחידת השכר ויחידת גזברות ומיסים.

בתאריך 7.7.2016, התקיים דיון בוועדת המשנה של המועצה המינהלית, בעקבות מסמך אשר הוגש ע"י המבקר הפנימי ובו מופו מספר נושאים, בתהליכי הרכש והתשלומים, אשר נדרשים, להערכת המבקר הפנימי, לבחינה נוספת, בתחום הפרדת התפקידים. ועדת המשנה קיבלה את ההחלטה הבאה:

"הוועדה מבקשת ממבקר הפנים להכין דוח ביקורת מצומצם, בנושא עיקרי תהליכי הרכש, בהם הוצגה בעיה במסמך שנמסר לוועדה".

- הביקורת בקשה לבחון את תהליכי העבודה הכרוכים בתהליכי הרכש ובתשלומים לספקים, באותם המקומות בהם הוצג לוועדת המשנה הצורך בבחינה מעמיקה יותר, כדלהלן:
- א. בחינת הפרדת התפקידים, בשלב הרישום והבדיקה של חשבוניות המיועדות לאישור ולתשלום (בהובלת אגף הרכש) וכן בשלב פתיחת הספק (בהובלת אגף הרכש).
- ב. בחינת תהליכי החתימה על הוראות תשלום במס"ב ועל הוראות תשלום ב- RTGS (זה"ב) (בהובלת יחידת גזברות ומיסים).

להלן נושאים עיקריים שעלו בדוח הביקורת:

- נוהל מורשי חתימה - מקריאת הנוהל, ניתן להתרשם כי הנוהל אינו עדכני, ואינו מתאים להתפתחויות בבנק, בטכנולוגיה ובחקיקה. הביקורת המליצה לעדכן ולרענן את הנוהל.
- שימוש ב MiniKey - הביקורת המליצה להשלים את ההצטיידות במתקני Minikey ולהקצות אותם באופן אישי לחותמים על תשלום, באמצעות מס"ב. ההמלצה יושמה.
- המלצות נוספות של הביקורת התייחסו ליישום חסר של נוהל מורשי חתימה, לאישורים במערכת מס"ב, להפרדת תפקידים וכן לרישום ואישור של חשבוניות פיננסיות.

דוח ביקורת בנושא מסלקת השיקים – נושאים עיקריים למועצה המינהלית

מסלקת הנייר משמשת לסליקה של שיקים ושוברי גבייה. הניהול והתפעול של מסלקת הנייר/השיקים מבוצעים באגף מערכות תשלומים וסליקה, תחת יחידת ניהול מסלקות.

מטרת הביקורת היו בחינת תהליכי העבודה במסלקת הנייר/השיקים, וכן בחינה והערכה של תהליכי הניהול, הפיקוח, המעקב והבקרה.

דוח הביקורת איננו מכיל ממצאים מהותיים לתיקון.